

עטרת שרוב

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת מסעי

בס"ד, עש"ק פרשת מסעי
כ"ז תמוז תשע"א - שנה ב' גליון פ"א

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מו"צ"ש ר"ת	מוצי"ש	ר"ת
ירושלים	7:03	8:55
בני ברק	7:18	8:52
ניו יורק	7:57	9:35
מונטריאל	8:11	9:49

מכריכים החודש. מולד מנחם אב: יום שבת שעה 12:340. חלקים
נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן (לג א).

מספר שם אדני במילואו כזה אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, וזה מבואר בשער הכוונות (קר"ש דרוש ו) ששם אדני במילואו מרמז לתיקון ושלמות קומת המלכות עיי"ש. וגם 'ערבת' מרמז לעולם התיקון, כמו שאיתא מא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרגא זלה"ה בספרו היכל הברכה (דף רכה ע"א) וז"ל: וסוד ערבות הוא עולם התיקון, כמו שביאר מורי ורבי רבינו צבי הקדוש מוידיתשוב זי"ע בספרו צבי לצדיק על הזוהר (פ' ויחי ופ' תרומה), דשם ערבות הונח על כללות עולם התיקון, אשר עיקר התיקון להתערב זה בזה, להסתכל אנפין באנפין, ולהתלבש זה בזה, מהיות ערב בעד חבירו מגודל האחדות עיי"ש.

וזה מרמז כאן התורה שבגלות מצרים היה גם השכינה עמהם בגלות, ועכשיו שהגיעו לערבת מואב, נתקן בחינת 'ערבת' קומת השכינה כמו שאנו אומרים (בתפילת על כן נקוה) 'לתקן עולם במלכות שדי', עיי' 'מואב' בני' מ"ט, שיצאו ממ"ט שערי מומאה בחינת מואב ונכנסו במ"ט שערי קדושה, וכ"ז היה בכוח התורה שקבלו בני ישראל.

ועיי"ז נעשה 'על ירדן ירחו' רצה לומר 'ירדן' הוא בחינת יסוד (לקו"ת דברים), 'ירחו' הוא בחינת ירח שהוא מלכות (תיקון תיקון מ"ד פב:), לומר שאז נעשה היחוד קב"ה ושכינתיה בשלימות, ועיי"ז זכו ליכנס בארץ ישראל שהוא בחינת המלכות (ע"ח שער לב פ"ג).

ולכן כתוב 'בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר' (דברים א ה), שע"י שיצאו ממ"ט שערי מומאה בחינת מואב, עיי"ז זכו להואיל משה באר את התורה הזאת, כמו בקבלת התורה.

(רעוא דרעוין תשס"ד לפ"ק)

לפי כל זה י"ל, שמ"ב מסעות שנסעו בני ישראל, הם מרמזים לשם מ"ב שמעלה כל הניצוצין, כמו שאיתא ממרן הארזי"ל בלקו"ת וז"ל: הגה נזכר בכאן מ"ב מסעות, והוא, שישראל יצאו ממצרים בכח שם מ"ב.

וזהו שכתוב 'אשר יצאו מארץ מצרים' היינו שתכלית כל המ"ב מסעות, היה כדי למהר את בני ישראל ממ"ט שערי מומאת ארץ מצרים שהוא החומר הגשמי של עולם הזה, וליכנס למ"ט שערי קדושה ולקבלת התורה. וכמו שאיתא בספה"ק דגל מחנה אפרים וז"ל: שמעתי מאיש אחד מיוחד, שהמ"ב מסעות הוא בחינת הספירה משם מ"ב, מלילה ראשונה של פסח עד חג השבועות שהוא השלימות בקבלת התורה, ואף על פי שהם מ"ט יום, כל שבוע הוא בחינה אחת הכוללת כידוע, ושורשם הם מ"ב, והם מרמזים נגד מ"ב המסעות הנכתבים פה.

לפי"ז מובן למה כתוב בכל המסעות 'ויסעו ויחנו' כי 'ויסעו' בני' שם אהי"ה במילוי יודי"ן בחינת צלם אלהים שיש לאדם, ועיי' המאיו מסתלקים ממנו, כמבואר ממרן הארזי"ל בשער הכוונות בכוונת ליל הושענא רבא (פוכות דרוש ז). היינו שבא לרמז שתיקנו בני ישראל את הצלם אלהים שלהם, ממה שקלקלו ונטמאו במצרים במ"ט שערי מומאה. ויחנו' מרמז לתורה, כי חנ"ז בני' או"ן שמרמז לתורה כמו שאמרו חז"ל (קידושין כב:) און ששמעה קולי על הר סיני וכו'. שבא לרמז שהכול נתקן עיי' התורה כמו שביארנו.

וזהו שמרמז ג"כ סיום הפרשה 'אלה המצות והמשפטים אשר צוה הוי"ה ביד משה אל בני ישראל' רצה לומר שע"י התורה וקיום מצותיה נתקן 'בערבת מואב' היינו 'ערבת' בני' תרע"א

אפשר לקשר ולנעוץ תחילת הסדרא לסופה שכתוב בה 'אלה המצות והמשפטים אשר צוה הוי"ה ביד משה אל בני ישראל בערבת מואב על ירדן ירחו' (לו יג). וגם לדעת למה כתוב 'אשר יצאו מארץ מצרים' וכי לא יודעים שהם היוצאים מארץ מצרים. וגם צ"ל למה כתוב בכל המסעות 'ויסעו ויחנו' הוי ליה למימר 'ויסעו בני ישראל מרעמסם לסוכות' וכן כולם. והנראה לומר דהנה איתא במדרש תנחומא (פרק ב) 'אלה מסעי בני ישראל' זשה"כ 'נחית כצאן עמך ביד משה ואהרן' (תהלים עז כא) מהו 'נחית' לשון נוטריקון, רבי אליעזר אומר, נ'סים עשית להם, ח"יים נתת להם, י'ם סוף קרעת להם, ת'ורה נתת להם 'ביד משה ואהרן'. רואים מהמדרש שמסעי בני ישראל קשור לתורה נתת להם.

והביאור בזה, הוה ידוע (וזהו חדש ריש פ' יתרו) שבמצרים היו בני ישראל שקועים במ"ט שערי מומאה, ולא היו לבני ישראל שום זכות לצאת מארץ מצרים, רק משום שיקבלו את התורה, כמש"כ 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה' (שמות ג יב), ולכן צוה הקב"ה לספור מ"ט יום עד קבלת התורה כדי לפרוש אותם בכל יום מן מ"ט שערי מומאה מגילולי מצרים ולהטהר וליכנס למ"ט שערי קדושה, עד קבלת התורה שהוא שער החמישים, שזהו התכלית המכוון של קיום העולם כמבואר בזה"ק בפרשת אמור (צז: עיי"ש).

וזה איתא ממרן הארזי"ל בשער הכוונות (ספירת העומר דרוש יא), שצריך לבוין בספירת העומר לשם מ"ב היוצא מר"ת א'נא ב'כוח וכו' עיי"ש. וזה ידוע (פע"ח שער השבת פ"ה) ששם מ"ב הוא מעלה כל הרפ"ח ניצוצין.

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וַיִּסְעוּ מִמִּיקְהֶלֶת וַיִּחַנּוּ בְּתַחַת (לג כו).

[רבינו מבאר בארוכה איך שכל המ"ב מסעות מרמזים לשם מ"ב, ו'תחת' הוא אות ת'. וע"ז מפרש רבינו] עיין בספר תולדות יעקב יוסף פרשת בראשית, משם מרן הבעש"ט שבאות ת"ו נבראו עולמות תחתיות שנקראו מלכות דמלכות, ונסתתרו בכמה בסוין וקליפין, ומיד שידע אדם שהקב"ה בעצמו מסתתר שם ואלופו של עולם הוא ממש בכל תנועה, ומיד יתפרדו כל פועלי און, ונתגלה האור של [חלק משם מ"ב] צת"ג האר פניך, ואז נתקשר מודריגה התחתונה באין עליון, וזהו 'ויחננו בתחת' אות ת"ו [של שם מ"ב], עשו שם חניה בתחתית המודריגה ששם כמה הסתרות וכמה התגברות הרע, ובאמונה גדולה שאלופו של עולם שם יתפרדו כל פועלי און ונתגלה האור.

(היכל הברכה) מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְהָיוּ לָכֶם הָעֵרִים לְמִקְלָט מִגֹּאֲלֵי יְמוֹת הָרִצָּח עַד עֲמֻדוֹ לִפְנֵי הַעֲדָה לְמִשְׁפַּט (לה יב).

משרשי המצוה מבואר היטב, כי אי אפשר לשום דין שיצא מלמעלה אלא על פי בית דין בהכרעות השכינה, ששם החוב הוא זכות גמור, אבל אם הורגין אותו שלא בבית דין ועל פי הכרעות השכינה ה"ה אחרונה הוא רוצח ממש, כי הרבה פעמים אף שזה רצח את זה בודאי, וניצול בבית דין, הוא על פי הכרעות השכינה, באם שיהיה יותר זכות וטובה לרוצח כשיחיה ויתקן הכל בחיים, או נידון לחיים, והשם יתברך שולח איזה דבר וסיבה וסברא שיהיה זה נידון לזכות על פי בית דין, וכגון שזה ההרוג היה חייב מיתה הפקדויות בבית דין של מעלה, והיה הורג אותו חיה רעה או נחש בלי שום פתח הצלה, וקדם זה והורגו, ולמה יתחייב ההורג מיתה שהרי גברא קטילא קטיל (סנהדרין עא), והשם יתברך היודע כל ענינים הוא שולח איזה פתח הצלה לבית דין שיהיה זה נידון לזכות, כי אלהים נצב בעדת אל (תהלים פב י), ולכן אסור להורגו אם לא על פי בית דין והכרעות ה"ה אחרונה השכינה הקדושה.

(אוצר החיים) מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְתִהְיֶינָה מַחְלָה תְּרִצָּה וְחֻגְלָה וּמִלְכָּה וְנִעְנָה בְּנוֹת צִלְפַּחַד לִבְנֵי דִדְיָהן לְנָשִׁים (לו יא).

אפשר לרמוז, על פי מה שמפרש כ"ק מרן זקני הגה"ק צ"ס"ע רשכבה"ג מרן בעל היכל הברכה ויע"א וזה לשונו הוזהב (דף רכה ע"א), 'אביהן' דין כתיב כמשפט לנקבה, כמבואר במדרש, כיון שצוה להם הקב"ה לישא אנשים נעשה להן נס, ועיקר הנס היה שנתעברו בהן נשמות נקבות כדי שיוכלו להוליד בנים, ונעשו נקבות גמורות וירשו ארץ עכ"ל. והנה הבנים יכולים לקיים כל הכתר מצוות. וזה הרמז ו'תהיינה מ'חלה ת'רצה ו'חגלה ו'מלכה ו'נענה ב'נות צ'לפחד ל'בני ד'דיהן ל'נשים ר"ת בנימטריא 'כתר', שע"י שנעשה להם נס שנתעברו בהן נשמות נקבות, וכו' להוליד בנים שיקיימו כל הכת"ר מצוות בשלימות.

(מעשה שלום) מרבינו שלום מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וְלֹא תִקְחוּ כֹפֶר לְנַפְשׁ רִצָּח אֲשֶׁר הוּא רִשְׁעֵי לְמוֹת פִּי מוֹת יוֹמָת (לה לא).

סוד 'כופר' לפדות הנצוצין והנשמות שהוריד בקליפה ע"י מחשבות קדושות, ובמחשבה אתברירו הנצוצין (וזה"ק ח"ב נדג), שמעתי ממורי [הבעש"ט] כי האדם מחוייב להאמין כי מלא כל הארץ כבוד, וזהו הדעת האמיתי, כי 'דעת' במלוי דל"ת עי"ן תי"ו במספר יהו"ה צבאו"ת מל"א כ"ל האר"ץ כבוד, כי זהו עיקר יציאת הדעת מן הגלות לידע ולהאמין שאלופו של עולם הוא בכל תנועה ודבור ורושם שאדם עושה, וכן כל המחשבות שבאדם יש בו מציאות השם יתברך, וכל מחשבה הוא קומה שלימה.

וכאשר יעלה במחשבתו של אדם איזה מחשבה רעה וזרה, ידע ויאמין כי גם שם יש מציאות האל יתברך, אלא שהוא מלוכש בכמה לבושים וכסוים ומחיצות וחומות, ולב המשכיל צריך להשים דעתו אל האור אשר בתוך החשך הזה, וצריך לתקנה ולהעלותה. ואם אינו מאמין בזה, הוא עדיין לא השיג קבלת עול מלכות שמים באמת, ודעתו עדיין בגלות מצרים משועבד אל פרעה, שאמר 'לא ידעתי את הו"ה' (שמות ב ג), כי מקצר ח"ו במציאות השם יתברך שממש לית אתר פנוי מיניה, כי אין לך מחשבה שלא יהיה בו קומה שלימה, אף מחשבה רעה וזרה כשבאה אל האדם, הוא כדי לתקנה ולהעלותה, הן כמה שיש נצוצין בעולם בו' המלכים ובאים לתקנם, הן כמה שעבר עליו בעונו איזה דבור ומעשה ומדה רעה, והוריד בעוונות נצוצין ונקודות קדושות למקום הקליפות, ובאין בעת התפלה והתורה שיתן דעתו על ידי תפלה ולימוד תורה לשמה לתקנם ולהעלותם למקורם ושורשם, ואם האדם דוחה המחשבה ההוא ממנו בלתי תיקון שיתהפכו המחשבות ללהבת אש שלהבת יה, הרי הוא כאלו הורג נפשו כי לית אתר פנוי מיניה ממש.

ושמעתי ממורי [הבעש"ט] שאלת הפילוסוף, אם לית אתר פנוי מניה, אם אתה כופר בעבודה וזה אם כן כופר אתה בחלק שהוא ממנו יתברך, וביאור מורי, כי יש באדם חצר הכבוד, בסוד 'הבדילה הפרכת ל'כס' (שמות כו לג), ודרך שם דוחה המותרת והצואה שהוא עבודה זרה. ודע שהשכינה כוללת כל העולמות והמדרגות, דומם צומח חי מדבר, ממש לית אתר פנוי מניה, כוללת כל הנבראים שבעולם, הן טובים הן רעים, והיה תמה משה רבינו ע"ה שהיחוד אמיתי הוא השכינה איך כוללת שני הפכים כנגד אחד, טוב ורע, והם שני הפכים, והוא היחוד. אבל באמת לא קשה, כי הרע מבחין הטוב, והרשע מבחין הצדיק, והחשך מבחין את האור, והסכלו. מבחין את החכמה, כי בכל דבר יש בו טוב גם כן, כי נגה עתיד להיות כולו טוב, כמשל הוזהב (וזה"ק ח"ב קג), ויש רע גמור 'בהגדרוף עשן תנדרוף' (תהלים סג א) אשר הנגה כולל אותו, וכמעט יש לרע עליה גדולה, כי על ידו יתמשך היתרון והתענוג של טוב, רק כשעולה נתעלה הטוב שברע והניצוץ הקדוש ושורשו ומקורו, והרע גמור וכל הרשעה כולו כעשן תכלה, וזהו ע"י המחיצה והפרוכת שמבדיל בין טוב לרע, כי הרע לא היה רע, אלא באחיוזות עינים, ומה שהוא רע גמור נופל למטה לנדתו"ר, ע"י הבדלה שיש בין אור לחשך, ובין ישראל לעמים, בין ימי שבת לימי חול. ועל פי הקדמות מרן אלקי אלו, פרשנו הפסוק 'כי כל אלהי העמים אלילים' (תהלים צו ה) וקשה קשויות הפילוסוף, ותירוצו 'והו"ה' שמים עשה' הבדלה פרוכת המבדלת [בחינת שמים], דאל"כ מה שייכות רישא לסיפא.

אבל לפעמים באין המחשבות לבלבל, דהיינו שרובן רע, ולא בא זמן תקונם עדיין, הבא להורגך השם להורגו (סנהדרין עב), 'ולא תקחו כופר' להעלות המחשבות והניצוצין 'לנפש רוצח' נגה מלאך המות 'אשר הוא' עדיין 'רשע למוות' והבא להרגך השכם להורגו, וזהו אבל אתה לוקח כופר לראשי איברים [כמבואר במסכת בבא קמא פג]: 'לא תקחו כופר לנפש רוצח אשר הוא רשע למוות' לנפש רוצח אי אתה לוקח כופר, אבל אתה לוקח כופר לראשי אברים, אברי השכינה שנתפורו בכל פינות, ובאין במחשבות להעלותן, ואז מצוה רבה להעלותן ולתקנם ולפדות אותם, על ידי צדקה, ותורה, ופדיון, ויחודים.

והסימן לידע אם באים לחיזוק, אם בעת עלות המחשבות והוא מתיישב בדעתו האידך להעלותן, בא לו הכנעה רבה עד שמשתתף נפשו עם דומה צומח חי מדבר בהשוואה כביטול, עד אין גמור, אז יעלה אותן ויהפכם לצירופים טובים לאש להבת שלהבת, ובאם שבאה לו איזה גדלות ופניה, ואי אפשר לבוא תיכף להכנעה אמת, אז ידחה המחשבות ההוא, כי רובה רע אין בה ממש, וזהו מחמת שיש בה עדיין 'נפש רוצח אשר הוא רשע למוות' אחרים, וכן לעתיד ישחוט הקב"ה את הרוצח (סוכה נב). ויתבטל המות מ"ם ר"ע לגמרי, ולא יחזור אותו אל הקדושה, אלא הו"ה ממות

(ש"א ב ו).

(אוצר החיים) מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרא זי"ע

חיוב הנחת תפילין ר"ת. סימן לד (ז)

רבינו האריך בזר זהב (סק"א) בענין חיוב הנחת תפילין ר"ת, ומקדים להביא את סדר השתלשלות וקביעת הפסק הלכה לדורות, ונביא בעזה"י בכל גליון ענין אחד מדבריו.

היאך ומתי נפל המחלוקת בתפילין

זה ובאיזה יום. ועוד שנראה שחכמי ירושלמי¹ סברי והוי"ת באמצע, והעידו שכן הוא בירושלמי מנחות כתב יד, הרי זה מחלוקת קדום מחכמי הש"ס, ובאיזה יום נפל מחלוקת הזה. פוק חזי ואל תבוא אלי אחי². בעקיפין שבימי הסמ"ג נמצא שלא היו מניחין³, זה טעות. אחד, שזה פלוגתא ישנה שהרי הסמ"ג (מ"ע כא כב)⁴. קרא לתפילין דר"ת תפילין של הגאונים, ועוד אם איזה שוטים לא היו מניחין תפילין בכל יום נשתכן צורת המצוה מישראל, זה הבל.

ומעתה נבוא למצות תפילין, ונעיין באיזה יום נפל מחלוקת זה, שהרי בירושלמי (ברכות פ"ה ה"ב) מקשה על הבדלה בחונן הדעת דפליגי חכמים באיזה שבת נשכח מהם הלכה, פוק חזי מאי עמא דבר, ומתריך ע"ש⁵. מעתה נחזי אנן בתפילין היאך נפל מחלוקת זה, ועוד שהוא מחלוקת קדומה שכל הגאונים ורב האי⁶ והר"ף (תפילין ז.י)⁷. בכללם סברי כר"ת (תוספות מנחות לד: ד"ה והקורא)⁸, והוי"ת באמצע, והגאונים קבלו מרבנן סבוראי מחכמי הש"ס, והיאך נפל ספק

מסגרת השלחן ~~~~~

שפירש בקונטרס כסדר שכתובת בתורה, אלא מפרש ר"ת שהוא סיוע הברייתא, דכיצד סדרן וקאמר שקורא כסדר שמונחין בתפילין מימינו לשמאלו, דהיינו קדש והיה כי יביאך והיה אם שמוע שמע, ואפילו לא יחא מן ברייתא אין קשה כלום. ובמכילתא משמע כפירוש הקונטרס בפרשת והיה כי יביאך, דקתני התם בד' מקומות מזכיר פרשת תפילין קדש והיה כי יביאך שמע והיה אם שמוע, מכאן אמרו מצות תפילין ארבע פרשיות כו', והדר קתני כותבן כסדרן ואם כתבן שלא כסידרן יגזנו, משמע כסדר ששנאן ברישא. ויש לדחות דבכתיבת הסופר קאמר אבל לא קובעין בתפילין כסדר זה, ואין נראה כלל ובשימושא רבא תיקון התפילין משמע כפירוש הקונטרס, וז"ל ומשוי פרשתא דקדש מימין בביתא קמא, ופרשתא דבסמוך ליה בביתא תניינא והיה כי יביאך, ופרשתא דשמע בשלישית, ופרשה דוהיה אם שמוע ברביעית.

ה. בתיקוני זוהר (הקדמה ט.) כתב - ובגין דא אוקמוהו מארי דתלמודא ירושלמי, הוי"ת באמצע. ובספר פרי קודש הלולים (למהר"צ מזידיטשוב, תפילין פט"ז) כתב על דברי התקונ"ז הנ"ל - הגם אשר בירושלמי שלפינו לא מצינו זה מן הסתם הם ראו בירושלמי. ובתקונ"ז שם בהגהת ד"א והגהות כתב - עיין בהראב"ד ספר יצירה אומר שם שבזמנו היה תלמוד ירושלמי על סדר קדשים והוא ראה שם כתוב הוי"ת באמצע.

ו. כוונתו לדברי האשל אברהם (בוטשאטש, סימן תצג בסופו) שכתב - וכנראה שעיקר הפלוגתא [בין תפילין דרש"י לר"ת] היתה בזמנים שהיה הנחת תפילין רופפת בעם בני ישראל בדורות ההם שרק יחיד סגולה היו מניחים, וכדמשמע מדברי כל הקדמונים ז"ל שעד דורו של הרא"ש ז"ל ואולי גם דורות הסמוכים אח"כ, שכתבו להדיא דרך זכות על המניעה מלהניחם וכו', ע"ש.

ז. כמובא בסמ"ג (מ"ע ג') באריכות דברים, ומובא בעטרת זקנים (סימן כה סק"א) - ויש שאינם מניחים תפילין דצריכין גוף נקי, סמ"ג עשין ג', שהיו נמצאין בימיו אלפים ורבות בספרד ושאר ארצות שלא היו מניחין תפילין מטעם הנ"ל.

ח. וז"ל שם (ד"ה משפט) בא"ד: אם כן סדר הנחה של רבינו שלמה פסול לדברי הגאון, וסדר הנחת הגאונים פסול לדברי רבינו שלמה, וירא שמים חושש משום ברכה לבטלה אם אינו מניח רק כדברי האחד מן הגאונים, הלכך יניח שניהם, שנים של יד בברכה אחת, ואחר כך מניח שנים של ראש בברכה אחת וכו', ע"ש.

א. במעשה ארג (ברכות פ"ה מ"ב) כתב רבינו וז"ל: מקשה בירושלמי (ברכות פ"ה ה"ב) 'דבר שהוא נוהג ובא' [כלומר דבר שהוא נוהג תמיד מיום שישדוה אנשי כנה"ג], 'חכמים חולקים עליו' [בתמיהה], באיזה שעה נפל המחלוקת, נחזי היכן נוהגין, ומתריך 'על ידי שעיקרה בכוס שכחיה בתפלה', [כיון שעיקר התקנה להבדלה בתחלה על הכוס קבעוה, ולבסוף חזרו להזכיר בתפלה, ועל ידי כך שכחוה] היכן יסדוה אנשי כנה"ג, [באיזה מקום בתפילה מזכירה]. וכן הוא בבבלי (ברכות לג.) רב שמעון בר אבא היה השואל כמו בירושלמי. והארכתי בשלחן הטהור שלנו (סימן לד סק"א) שדבר הנוהג תמיד אין בו שכחה, אלא שניהם מפי עוטה אורה, כמו תפילין ושופר וכיוצא, וכך היה נוהגין מפי משה מפי אל אחד, והארקנו בזה אכ"מ.

ב. כן הביא התוס' (מנחות לד: ד"ה והקורא) והראב"ד בהשגות (תפילין פ"ג ה"ה), וע"ע להלן בד"ה ומעתה שבררנו מש"כ רבינו בזה.

ג. ועיין שם בפסקי הרא"ש (ד"ה והקורא) מש"כ על הר"ף. וע"ע בתשובות הרמב"ם (סימן רפט) ומובא בכ"מ (תפילין פ"ג ה"ה) שכתב שם הרמב"ם שדעת הר"ף הוי"ת באמצע ע"ש.

ד. וז"ל: והקורא קורא כסדרן - פירש בקונטרס כסדר שהן כתובין בתורה מוקדם מוקדם מאוחר מאוחר, הילכך הא דקתני לעיל קדש והיה כי יביאך מימין, מימינו של קורא קאמר, והשתא כשהוא קורא כדרכו מימינו לשמאלו, נמצא קורא קורא כסידרן. וקשה לר"ת דאמאי פלגינהו שקורא שתיהן הראשונות מימין וכל האחרונות משמאל, היה לו לומר ראשונה מימין וכל אחרות משמאל, או איפכא דג' ראשונות מימין ורביעית משמאל, כמו גבי נר מערבי דפרק שתי הלחם (מנחות דף צח:) דיליף דנרות של מנורה מזרח ומערב מנוחים, מדכתיב בנר מערבי לפני ה', מכלל דכולהו לאו לפני ה', ולא אמרינן חצי הנרות לפני ה' וחצי האחר לאו לפני ה'. ומפרש ר"ת קדש והיה כי יביאך מימין של קורא, ומשמאל של קורא הוי שמע מבחוץ ואחריה והיה אם שמוע מבפנים, וניחא השתא מה שחלקו. וכן פירש רבינו חננאל בסנהדרין (דף פט.) כל בית החיצון שאינו רואה את האויר פסול כגון קדש ושמע, וכן רב האי גאון, והיה מניח סימן היות להדיא, פי' והיה כי יביאך והיה אם שמוע פנימיות זו אצל זו, וכן בתשובת הגאונים שכתב הר"ר יוסף טוב עלם. והאי דקאמר הקורא קורא כסדרן לאו כמו

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

וְאֶבְדְתֶם אֶת כָּל מִשְׁפִּיתֵיכֶם וְאֶת כָּל צִלְמֵי מִסְכְּתֵיכֶם תֵּאבְדוּ (לג נב).

לשאוף אויר צה, ולאגור כוחות חדשים לעבודת הבורא יתברך. בבית המלון היה גם חדר אחד מיוחד וחשוב ומרווח יותר משאר החדרים, והיה מיועד לאדמור"ים גדולים וחשובים, פעם כאשר הגיע רבינו בעל ה'דמשק אליעזר' לביקור גומלין בבית המלון בתוך החדר הנ"ל, כשנכנס קרא בקול גדול לאנשים אשר התאכסנו שם ואמר: איך אפשר לדור בחדר הזה בשעה שמתחת לקיר המזמין גוי שתי וערב, והלך רבינו על יד הקיר והראה בידו על מקום אחד בקיר, ואמר: כאן המזמין גוי רשע אחד מעבדים שבנו הבית הזה שתי וערב להבשיל בני ישראל, מיד סתרו את חלק הקיר במקום שהראה רבינו בידו, ומצאו כדבריו, וראו עין בעין עיני הפקחות והגלויות גם על דבר דומם עצים ואבנים, וידע וגילה גם כן מחשבת הגוי על מה ולמה המזמין אותו.

(מפ"כ מרן אדמו"ר שלי"ם ששמע מוקינו הרה"ק רבי חיים יעקב מקאמרא זי"ע)

עיניים קרושות עיניים פקוחות עיני הברדולח, היו לו לרבינו הגאון הקדוש שר בית הווהר רבי אליעזר צבי מקאמרא זי"ע א בעל ה'דמשק אליעזר', כל מי שרק דרכה רגלו על סף מפתן ביתו ראה רבינו ברוח קדשו על הנכנס כל מה שעבר עליו מיום היוולדו ועד לאותו היום, וכל מה שעתידי לבוא על אותו אדם מאותו היום היו פרושות לו כשמלה, מצחו של אדם היה שקוף לפניו כאספקלריא המאירה. באמת אמרו שלא רק באדם בחינת מודבר היה הכל גלוי לפניו, אלא אפילו דומם צומח חי דברים הגשמיים כחיות ובהמות עצים ואבנים היו גלוי לפניו.

ומעשה שהיה כך היה. אחד מעשירי העם באותם השנים מחסידי הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצ"ל, היה לו בית מלון חדש בעיר הנופש מארינבאד, מקום אכסניא לרבנים ואדמור"ים ויושבי מדין ולעמך בית ישראל, בעת שנסעו

הרה"ק רבי צבי הירש אביגדור בן רבי אברהם אביש זצ"ל נאפקאר כ"ח תמוז תרס"ב תלמיד רבוה"ק ההיכל הברכה והדמשק אליעזר זיע"א

בית אביו

אחד מהמשפחות המיוחסות שפיארו את כותל המזרח בהיכלא קדישא דרבותינו הקדושים מקאמרנא זיע"א, והפיצו תורת רבותינו הקדושים בערי מושבותיהם, היה משפחת פיש המעטירה. אשר יסודותיהם בהררי קודש, אבי משפחתם היה הרה"ח רבי **יעקב פיש** זצ"ל, בנו של הרה"ח רבי **יצחק פיש** זצ"ל מעיר **זאבליטוב**, ומרן אור שבעת הימים **הבעל שם טוב** זיע"א היה דוד שלהם. ופעם כאשר נסע רבי יעקב לקבל אנפי שכינתא מרן הבעש"ט, בירכו שיזכה לאריכות ימים ושנים כמה שירצה, וכך הווה שהאריך ימים עד מאה ושלוש עשרה שנה, ובפעם אחרת שהלך לקבל אנפי שכינתא מרן הבעש"ט בירכו זאלסט זק מעהרן אזוי וי פיש (שיזכה לפרות ורבות כדגים), ומאז קיבל על עצמו לשם משפחתו פיש. הוא הלך וקבע דירתו בארץ אונגארן בעיר הגדולה קאליב, והיה מבאי ביתו של הרה"ק רבי **יצחק אייזיק מקאליב** זצ"ל, לו היה בן שהיה גם כן זקן ושבע ימים שהאריך ימים עד למעלה מתשעים שנה, ושמו היה הרה"ח רבי **אברהם אביש פיש** זצ"ל, והוא גם כאביו הסתופף בצל הרה"ק מקאליב זצ"ל.

תולדותיו

לרבי אברהם אביש הנ"ל ולאשתו הרבנית מרת פייגא עי"ה נולד להם בן, ויקרא שמו בישראל **צבי הירש אביגדור** ע"ש זקינו של הרך הנימול הגה"ק רבי **צבי אביגדור אשכנזי** אבדי"ק **מונקאטש**, בוצין בוצין מקטפיה ידע כאשר מקטנותו ניכרו עליו שעתידי הוא לגדלות, והלך למרחוק להשלים נפשו, כי בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, וגלה לישיבה הגדולה בעיר אונגוואר אצל המהר"ם א"ש זצ"ל. אחרי שגדל שמו, נלקח לחתן אצל ש"י הרה"ח רבי **יצחק** נכד זקינו הרה"ח רבי **יעקב מקאליב** זיע"א. אחר נישואיו השלים חוק לימודו ועלה מעלה מעלה, ונכנס לסולם העולה בית א-ל ללמוד תורת הקבלה, ולעסוק ביחודים קדושים כדרך קבלת מרן אור שבעת הימים הבעש"ט זיע"א ותלמידיו אחריו, וכפי שהעיד עליו הרה"ק רבי **יוסף מקאסאני** זצ"ל שהוא מרא דיחודא.

בצל ה'היכל הברכה'

רבינו הגאון הקדוש קודש הקדשים איש האלוקים רבי **יצחק אייזיק מקאמרנא** זיע"א בעל ה'היכל הברכה', אשר מצודתו היתה פרושה על ארץ אונגארין, וכפי שכותב במכתב קדשו על החומש בזה"ל: וברצון המשגיח מששת ימי בראשית היה, שתהיה אתם אחיי שמדינות אונגארין התומכין ועוזרין שלי וכו'. ודרכו היה לנסוע רבות במדינת אונגארין להפיץ תורתו הקדושה, והרבה מגדולי המדינה היו

תלמידיו, גם רבי צבי אביגדור הלך מביתו שבכפר נאפקאר, לקבל פני אנפי שכינתא מלאך ה' צבאות, ולהדבק בזיו השכינה אצל רבינו בעל ה'היכל הברכה', כשהיה מגיע לערים הגדולות שבמדינה על שבתות ויומא דריגלי, ונשאר שם כל הזמן ששהה שם רבינו, להשלים נפשו ורוחו בתורת דברי אלוקים חיים. גם רבינו היה מחבבו מאוד והעיד עליו ואמר: אויף די תמימות פון רבי הערש נאפקער שטייט האלב אונגארין [על תמימותו של רבי הערש נאפקער עומד חצי אונגארין].

בצל ה'דמשק אליעזר'

סיפר **כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א** ששמע מאביו רבינו הגאון הקדוש רבי **שלום מקאמרנא** זיע"א בעל ה'מעשה שלום', שמתחילה אחר הסתלקות רבינו בעל ה'היכל הברכה', לא נסע להסתופף בצל בנו ממשיכו רבינו הגאון הקדוש שר בית הזוהר רבי **אליעזר צבי מקאמרנא** זיע"א בעל ה'דמשק אליעזר', ומעשה שהיה שפעם אחת חלם לו, שהוא עומד בעיר תפארטנו קאמרנא, ונכנס להיכל בית המדרש הגדול, וראה איך שרבינו בעל ה'היכל הברכה' יושב על כסאו כבחים חיותו, והיה בשמחה גדולה על שמוזה זמן רב לא ראה את רבינו, וכשתנן לו שלום לקח רבינו מגבת, ואמר לו: בא ולך עמי, והתחיל רבינו לילך והוא אחריו, יעלו הרים ירדו בקעות הרים גבוהים ממש עד לב השמים, וכך הלכו זמן רב, עד שהגיעו לבית אחד ובתוכו היה מקווה טהרה, תיכף פשט רבינו את בגדיו טבל ועלה ונסתפג, ורבי צבי אביגדור התחיל גם כן לפשוט את בגדיו, תפסו רבינו והחזיקו בחזקה, ואמר לו: שהיות שזה הוא 'נהר די נור', ואי"א לאדם בעודו בלבושו הגשמי בחיי חיותו לטבול בנהר הקדוש הזה, אז הבין שרבינו כבר מזמן בעלמא דקשוט, והתחיל לבכות וביקש מרבינו שיברכהו, אמר לו רבינו: שהוא לא יברכו, אבל השאיר בעולם השפל הזה, בן גדול סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, אשר פיו כפי כוחו ככוחי וסע אליו והוא יברכהו. והקיץ משנתו, כשקם משנתו הרגיש כאב במקום שתפס בו רבינו, תיכף נסע לקאמרנא אל רבינו בעל ה'דמשק אליעזר' כשאך דרך רגלו על מפתן הדלת, קרא אליו רבינו ה'דמשק אליעזר' ואמר לו: האם אתה בעצמך לא הבנת ששורש נשמתך הוא כאן, הכי אבי היה צריך לעורר אותך בזה, ונגע לו בידו במקום הכאב ונתרפא, והיה לתלמיד מובהק של רבינו בעל ה'דמשק אליעזר', ומהיושבים ראשונה במלכות קאמרנא, לא החסיר יומא דפגרא ימי הרחמים והסליחות מלהסתופף בצל הקודש, לא פסיק פומיה בכל יום מבלי להזכיר את גודל דביקותו ברב.

רבינו הגאון הקדוש רבי **אברהם מרדכי מקאמרנא** זיע"א היה לו רק בנות, וחפץ היה בבנים זכרים, ואשתו הרבנית פייגא היתה נכנסת הרבה לחמיה רבינו ה'דמשק אליעזר' לבקש ממנה שיפעל בעבורה ישועה שתזכה להוליד בנים זכרים, באמרה לו: מכל קצווי תבל באים לחלות לפניך בבנים זכרים, ופועל אתה ישועות ורחמים להם, ורק בשבילי אינכם יכולים. באחד מן הימים ערב חג השבועות קרא לה רבינו ה'דמשק אליעזר' ואמר לה: על יום טוב שבועות יגיע לכאן תלמידי הגדול רבי **צבי אביגדור נאפקאר**, ולכי אצלו והוא יבקש בשבילך. ערב חג השבועות רבי צבי אביגדור הגיע לקאמרנא, והרבנית מרת פייגא בא אליו לבקש על נפשה שתזכה לבנים זכרים, צחק רבי צבי אביגדור ואמר: הרי אני בא לכאן בתור חסיד כעבדיא קמיה מריא, הרי יש לך בכאן את חמיק רבינו הקדוש, אז אמר לה שהיא באת בציווי חמיה, אמר לה: אם כך שתארוג לו גרביים לבנות לפדיון נפש, ותיוושע ותזכה לבנים זכרים, וכך עשתה, ובערב פסח לשנה השניה נתמלא ביתה אורה, שנולד לה בן זכר הי"ה רבינו הגאון הקדוש רבי **חיים יעקב מקאמרנא** זיע"א בעל ה'פרי חיים'.

הסתלקותו

כמה חדשים קודם הסתלקות דיבר הרבה מגדולת הרה"ק רבי **משה טייטלבוים** זצ"ל בעל ה'ישמח משה', ולפלא היה שביום שבת קודש כ"ח תמוז תרס"ב, יומא דהילולא של בעל ה'ישמח משה' עלה נשמתו לגנוי מרומים. ונטמן בעיר קאליב ע"י קבר סבו המפורסם רבי **יעקב פיש מקאליב**, וכה נחרט על מצבתו: **פ"נ האי סבא הרב החסיד המפוי, מו"ה צבי אביגדור פיש, בן לאותו צדיק איש חי ורב פעלים, מו"ה אברהם אביש ז"ל מנאפקאר, ב"ב של אי סבא קדישא הצדיק המפורסם, מו"ה יעקב פיש ז"ל מקאליב, צ"ח ונקי היה תורתו, ב'חצות לילה יעיר משנתו, יום ולילה הקדיש עתו, א'שרי העם שככה לו, ב'ספר הזהר היתה עסקתו, י'ראתו היתה קודמת לחכמתו, ג'ם טרח ויגע בעבודתו, ד'בק מנעוריו ב'ד' ובתורתו, ו'רבים מישראל יושעו בתפלתו, ר'ב וגדול שכו פעולתו, אשר עלתה נשמתו הטהורה לשמים זקן ושבע ימים, ליל ש"ק כ"ח לחודש תמוז ונטמן יום א' ער"ח אב תרס"ב לפ"ק, ת.נ.צ.ב.ה.**

השאיר אחריו בניו: הרה"ק רבי **אהרן ישעיה מהאדאס** בעל ה'קדושת אהרן' תלמידו הגדול והמובהק של רבינו בעל ה'דמשק אליעזר', רבי **ברוך פיש מקאליב**, רבי **יעקב מנירעדהאז**. בנותיו: אשת רבי **יעקב פעקעטע** דומ"ץ **נירבאטר**, ואשת רבי **שלמה זלמן טישלער מקאלוב**. זכר צדיקים לברכה.